

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 17.04.2003, sp. zn. Tpjn 310/2001, ECLI:CZ:NS:2003:TPJN.310.2001.1

Číslo: 39/2003

Právní věta:

Probíhající azylové řízení (podle zák. č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů) nebrání výkonu trestu vyhoštění. Soud nemusí vyčkávat rozhodnutí příslušného orgánu v tomto řízení, ale sám posoudí existenci právních překážek bránících výkonu vyhoštění též z hlediska závazků České republiky vyplývajících zejména z příslušných ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované pod č. 209/1992 Sb.), Úmluvy o právním postavení uprchlíků (publikované pod č. 208/1993 Sb.) a Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání (publikované pod č. 143/1988 Sb.). Mezi právní překážky realizace trestu vyhoštění patří i další okolnosti, pro které trest vyhoštění uložit nelze (§ 57 odst. 1, 3 tr. zák.), pokud nastaly po vyhlášení rozsudku, kterým byl tento trest uložen. Vznik a existence uvedených skutečností jsou pak důvody, pro které soud upustí od výkonu trestu vyhoštění podle § 350h tr. ř.

Zahájení řízení o udělení azylu u odsouzeného, jemuž byl uložen trest vyhoštění, samo o sobě důvodem vyhošťovací vazby není a bez dalších okolností důvody vyhošťovací vazby podle § 350c odst. 1 tr. ř. nenaplnuje. Tyto důvody jsou dány toliko konkrétními skutečnostmi, nasvědčujícími obavě, že odsouzený se bude skrývat nebo jinak mařit výkon trestu vyhoštění.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.04.2003

Spisová značka: Tpjn 310/2001

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Vyhoštění

Předpisy: § 350b tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

O d ů v o d n ě n í :

Předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu podle § 21 odst. 1 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, navrhl trestnímu kolegiu Nejvyššího soudu zaujetí stanoviska

k rozhodovací činnosti soudů v otázkách, zda podání žádosti o azyl ze strany odsouzeného brání výkonu trestu vyhoštění a zda zahájení řízení o udělení azylu má z hlediska důvodů vazby vliv na rozhodování o vyhošťovací vazbě (§ 350c tr. ř.).

Tento návrh učinil předseda trestního kolegia na základě podnětu ministra spravedlnosti, vycházejícího ze zjištění, že soudy České republiky posuzují výše naznačené otázky nejednotně. Ministr spravedlnosti poukázal na to, že zatímco v některých případech soudy hodnotí skutková zjištění, že odsouzený podal žádost o azyl, jako jednu z okolností odůvodňujících vzetí do vyhošťovací vazby, v jiných případech uvádějí, že probíhající azylové řízení je překážkou, která brání vzetí odsouzeného do vazby, resp. že je důvodem, pro který nemůže být trest vyhoštění přechodně realizován. Příkladem prvního zdůvodnění jsou podle něj usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 25. 10. 2001 v trestní věci vedené pod sp. zn. 2 T 8/2000, usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 12. 6. 2001 v trestní věci vedené pod sp. zn. 30 T 43/2001 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 20. 8. 2001 v trestní věci vedené pod sp. zn. 43 T 134/2001. Argument, že trest vyhoštění nemůže být realizován do té doby, než je v azylovém řízení rozhodnuto o žádosti odsouzeného o azyl, byl použit i Městským soudem v Praze v usnesení ze dne 9. 8. 2001, sp. zn. 6 To 320/2001, soud však zároveň rozhodl, že jsou dány důvody vyhošťovací vazby podle § 350c tr. ř. a do této odsouzeného vzal. Naopak závěr soudu, že azylové řízení je překážkou vzetí do vyhošťovací vazby, dokumentuje ministr spravedlnosti postupem Městského soudu v Brně v řízení vedeném pod sp. zn. 5 T 154/2000, kdy předseda senátu v přípisu adresovaném Věznici Praha - Ruzyně sdělil, že odsouzený nebude s ohledem na azylové řízení do vyhošťovací vazby vzat. Poukazuje též na postup některých soudů, které mají zato, že vyhošťovací vazba může být nahrazena pobytem odsouzeného v uprchlickém táboře, což je patrné např. z dopisu předsedy senátu Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 15. 5. 2001 v trestní věci vedené pod sp. zn. 3 T 177/2000.

Trestní kolegium Nejvyššího soudu vypracovalo dva návrhy stanoviska s protichůdnými alternativami první části právní věty a jejím zdůvodněním, k nimž před zaujetím konečného závěru vyžádalo podle § 21 odst. 3 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, vyjádření od Ministerstva spravedlnosti České republiky, Ministerstva vnitra České republiky, Nejvyššího státního zastupitelství, předsedů vrchních a krajských soudů, právnických fakult v Praze, v Brně, v Plzni a v Olomouci, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky, Veřejného ochránce práv a České advokátní komory.

Návrh, k jehož argumentaci se trestní kolegium Nejvyššího soudu nepřiklonilo, obsahoval první část právní věty v následujícím znění: Zahájení řízení o udělení azylu brání (je právní překážkou) nařízení výkonu trestu vyhoštění. V případech, ve kterých správní orgán nalezne důvody udělení azylu, by postup opačný znemožnil dosažení smyslu a účelu institutu upuštění od výkonu trestu vyhoštění dle § 350h odst. 1 tr. řádu ve spojení s § 57 odst. 3 písm. b) tr. zák.

S řešením uvedeným v první části právní věty tohoto stanoviska vyslovily souhlas Krajské soudy v Hradci Králové, Plzni, Praze, Brně a Českých Budějovicích, oba vrchní soudy, Nejvyšší státní zastupitelství, Institut pro kriminologii a sociální prevenci a Ústav státu a práva Akademie věd České republiky. Ve vyjádřeních bylo poukazováno na potřeby soudní praxe a nezbytnost autonomního rozhodování soudů v těchto otázkách, přičemž akceptování opačného názoru by mohlo vést k naprosté bezvýhodnosti, neboť délka azylového řízení je, ať už jde o rozhodování v prvním stupni nebo rozhodování o rozkladu či soudním přezkumu, mnohdy neúměrná, a možnost žádat o udělení azylu prakticky nelimitovaná. Navíc by tak došlo ke vzniku stavu formální závislosti trestního řízení na pouhé skutečnosti probíhajícího správního řízení, jehož výsledek nelze předjímat. Bylo poukázáno na absurdní důsledky opačného názoru, kdy by samo řízení o azylu bránilo i uložení trestu vyhoštění.

Naproti tomu Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Krajský soud v Ústí nad Labem a Česká advokátní komora se přiklonily ke shora uvedenému opačnému návrhu. Tato vyjádření se

opírala zejména o závazky vyplývající pro Českou republiku z mezinárodních smluv a požadavky evropského práva ve vztahu k právní úpravě a praxi azylového řízení, příslušná ustanovení zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobody, které garantují právo cizince pobývat na území České republiky po dobu všech stádií azylového řízení a jeho procesní práva v tomto řízení. Realizace výkonu trestu by pak za daných podmínek mohla poškodit o azyl žádající cizince a zamezit zákonem stanovenému kompetentnímu orgánu řádně provádět azylové řízení.

Nejednotnost názorů vyjádřila Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně. Shrnula již shora uvedené argumenty a nad jejich rámec poukázala ještě na diametrální odlišnost procesu tzv. správního uvážení v rámci rozhodování správních orgánů v řízení o azylu, který je mnohem širší oproti postupu soudu při hodnocení podmínek § 350h tr. ř.

Pokud jde o druhou část právní věty stanoviska a k ní se vztahující odůvodnění, s touto všechna vyjádření vyslovila jednotně souhlas.

Poté i po zvážení všech výše citovaných vyjádření a v nich uvedených argumentů zaujalo trestní kolegium Nejvyššího soudu stanovisko uvedené v právní větě.

Nejprve tedy k otázce, zda probíhající azylové řízení brání výkonu trestu vyhoštění:

Jakmile nabude právní moci rozsudek, kterým byl trest vyhoštění uložen, je nutno tento trest podle § 350b odst. 1 tr. ř. nařídit. Lze tak učinit ve vztahu k odsouzenému, který je na svobodě, nebo k odsouzenému, jenž vykonává trest odnětí svobody, přičemž v tomto případě o nařízení výkonu trestu předseda senátu vyrozumí též příslušnou věznicí a případně požádá o zajištění cestovních dokladů potřebných k jeho výkonu Policii České republiky tak, aby tento trest bezprostředně navazoval na výkon trestu odnětí svobody; Policie České republiky zároveň zajistí vycestování odsouzeného z území České republiky, a to po převzetí odsouzeného ve věznicí (§ 350d a § 350f tr. ř.). Není-li odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody a hrozí-li obava, že se bude skrývat nebo jinak mařit výkon trestu vyhoštění, může předseda senátu rozhodnout o jeho vzetí do vyhošťovací vazby (§ 350c odst. 1, 2 tr. ř.), jejímž účelem je právě toliko zajištění řádné realizace výkonu trestu vyhoštění. Nařízení výkonu trestu vyhoštění je i v těchto případech spjato s případným zajištěním cestovních dokladů, jakož i s následným zajištěním vycestování z území České republiky prostřednictvím Policie České republiky po převzetí odsouzeného ve věznicí (§ 350c odst. 3 a § 350f tr. ř.).

Jednou ze základních zásad vykonávacího řízení jako součásti řízení trestního je zásada bezodkladnosti výkonu (§ 2 odst. 4 tr. ř.), spočívající v tom, že vykonatelné rozhodnutí musí být realizováno okamžitě, což je důležité zejména u trestů jako podmínka jejich účinnosti. Toto pravidlo je pak rozvedeno mimo jiné v § 53 vnitřního a kancelářského řádu pro okresní, krajské a vrchní soudy (Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, č. j. 505/2001-Org). Podle jeho odstavce 1 předseda senátu (samosoudce) soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, je povinen dbát o to, aby rozhodnutí soudu, jakmile se stalo vykonatelným, bylo vykonáno rychle a podle zákona tak, aby výkon trestu následoval co nejrychleji po spáchání činu a tím bylo dosaženo účelu trestu. Podle odstavce 2 téhož ustanovení jestliže pak rozhodnutí nabylo právní moci a stalo se vykonatelným jen zčásti, učiní předseda senátu (samosoudce) všechna opatření, aby bylo neprodleně v této části vykonáno.

Ze shora citované zásady vyplývá, že předseda senátu soudu prvního stupně je povinen nařídit výkon trestu vyhoštění podle § 350b tr. ř. bez prodlení poté, co rozhodnutí, jímž byl tento trest uložen, nabylo právní moci a následně zajistit jeho realizaci. Jedinými výjimkami, které jsou v zákoně taxativně vymezeny a jež narušují uvedené pravidlo, jsou instituty odkladu výkonu rozhodnutí (viz § 265h odst. 3, § 275 odst. 4, § 282 odst. 3 tr. ř.), odkladu výkonu trestu /viz § 366 odst. 3, § 367 písm.

b) tr. ř./ a upuštění od výkonu trestu vyhoštění (350h tr. ř. – viz níže uvedené).

Odhlédneme-li tedy od možnosti narušení průběhu realizace trestu vyhoštění na základě institutů odkladu výkonu rozhodnutí a trestu, které předpokládají současné vedení dalších specifických řízení, je třeba odpovědět na otázku, zda a jakým způsobem by se měl soud příslušný k nařízení výkonu trestu vyhoštění vypořádat se zjištěním, že v mezidobí od vyhlášení odsuzujícího rozhodnutí do nařízení výkonu trestu vyhoštění nebo po jeho nařízení do doby faktického vycestování odsouzeného probíhá azylové řízení ve smyslu příslušných ustanovení zákona o azylu.

Předně je nutno konstatovat, že soud je i v rámci rozhodování o výkonu rozhodnutí v trestním řízení vázán zákonem a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Pokud pak zákon explicitně stanoví podmínky doby a způsobu realizace výkonu trestu, pak je povinen postupovat přesně v jejich intencích. Právní předpisy upravující trestní řízení, zákon o azylu ani mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, však nestanoví povinnost soudu v rámci tohoto řízení přihlížet z formálního hlediska k probíhajícímu řízení o azylu (myšleno k řízení předcházejícímu případnému udělení azylu) a ani toliko ze samotné skutečnosti, že je vedeno azylové řízení, vyvozovat nějaké důsledky.

Pro srovnání je vhodné poukázat na zákonnou úpravu vztahu azylového řízení a tzv. správního vyhoštění. Podle § 119 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který požádal Českou republiku o ochranu formou azylu, vykonatelné po nabytí právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu nebo po nabytí právní moci rozhodnutí o zastavení řízení o této žádosti. Prostřednictvím tohoto ustanovení, ve spojení s ustanovením § 3c odst. 2 zákona o azylu, je tak zajištěna komplexní ochrana osoby ucházející se v České republice o azyl před výkonem správního vyhoštění. Systematický výklad citovaných ustanovení pak zjevně svědčí pro právní názor vyjádřený v první části právní věty tohoto stanoviska, neboť z něj vyplývá, že tam, kde zákonodárce měl v úmyslu osobě, vůči níž se vede azylové řízení, poskytnout ochranu před vyhoštěním z území republiky, učinil tak explicitně úpravou zákona (příčemž tak učinil relativně nedávno).

Jak již bylo uvedeno výše, jakmile nabude právní moci rozsudek, kterým byl trest vyhoštění uložen, je nutno tento trest podle § 350b odst. 1 tr. ř. bez prodlení nařídit, jakož i provést další úkony k faktické realizaci tohoto trestu podle § 350b a násl. tr. ř. V rámci vykonávacího řízení je však soud povinen přihlížet, ať již z podnětu odsouzeného či jiné osoby nebo i bez něj, k možnému vzniku a existenci okolností relevantních pro postup podle § 350h tr. ř.

Ustanovení § 350h tr. ř. bylo do trestního řádu včleněno novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. V jeho odstavci 1 se stanoví, že od výkonu trestu vyhoštění nebo jeho zbytku soud upustí, jestliže po vyhlášení rozsudku, kterým byl tento trest uložen, nastaly skutečnosti, pro které trest vyhoštění uložit nelze. V rámci zvláštní části důvodové zprávy vládního návrhu citované novely, se v bodu vztahujícím se k ustanovení § 350h tr. ř. (jež v rámci dalšího legislativního procesu nedoznalo změn) uvádí, že do trestního řádu se navrhuje doplnit institut upuštění od výkonu trestu vyhoštění nebo jeho zbytku v případech, kdy až po vyhlášení rozsudku nastaly skutečnosti, které by jinak ve smyslu trestního zákona bránily uložení tohoto trestu (např. odsouzený získá státní občanství České republiky, nebo v důsledku změny politických poměrů ve státě jehož je občanem, hrozí nebezpečí jeho pronásledování z důvodu rasy, národnosti nebo politického smýšlení).

Skutečnosti, pro které nelze trest vyhoštění uložit (ve smyslu § 350h tr. ř.) jsou upraveny v § 57 tr. zák., a to z části v odstavci 1 a z části v odstavci 3 tohoto ustanovení. Trest vyhoštění tak nelze uložit: a) občanu České republiky, b) osobě, které bylo přiznáno postavení uprchlíka (tato podmínka je však vzhledem ke změnám zákonné úpravy v oblasti uprchlictví a udělování azylu obsolentní), c) nepodařilo-li se zjistit státní příslušnost pachatele, d) pachateli byl poskytnut azyl, e) pachatel má na

území České republiky povolen dlouhodobý pobyt, má zde pracovní a sociální zázemí a uložení trestu vyhoštění by bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin, f) hrozí-li nebezpečí, že pachatel bude ve státě, do kterého by měl být vyhoštěn, pronásledován pro svoji rasu, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení, nebo jestliže by vyhoštění vystavilo pachatele mučení či nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

V případě existence posledně specifikovaných skutečností nelze trest vyhoštění vykonat též pro závazky České republiky vyplývající z některých mezinárodních smluv, jimiž je vázána. Konkrétně jde o závazky stanovené v čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované pod č. 209/1992 Sb.), čl. 32 a 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (publikované pod č. 208/1993 Sb.) a čl. 3 odst. 1 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání (publikované pod č. 143/1988 Sb.).

Je pak plně v kompetenci soudu, aby v rámci řízení o výkonu trestu vyhoštění zcela samostatně posoudil případnou existenci shora uvedených překážek, které by bránily realizaci tohoto trestu. Stran zjišťování těchto okolností platí zásada oficiality (§ 2 odst. 4 tr. ř.), zásada vyhledávací a zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností (§ 2 odst. 5 tr. ř.), zásada volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 tr. ř.). Soud zde k jejich existenci musí přihlížet z úřední povinnosti a nemá zde možnost volné úvahy, např. v závislosti na závažnosti zjištěných okolností. Není přitom formálně vázán současně probíhajícím správním řízením o udělení azylu osobě, o jejíž vyhoštění jde, v tom smyslu, že by byl povinen vyčkat jeho pravomocného ukončení. Tato úvaha vyplývá vedle již výše uvedených skutečností také z porovnání důvodů, pro které je soud povinen rozhodnout o upuštění od výkonu trestu vyhoštění podle § 350h tr. ř., a z důvodů udělení azylu podle § 12 až § 14 zákona o azylu.

Stěžejním důvodem pro udělení azylu je podle § 12 zákona o azylu zjištění, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Takto vymezený důvod udělení azylu je obsahově shodný s důvodem, pro který nelze uložit trest vyhoštění, uvedeným v § 57 odst. 3 písm. d) tr. zák. /citovaným ve vymezení důvodů shora pod písm. f)/. Důvody tzv. azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu jsou pak obdobné jako důvody neuložení trestu vyhoštění uvedené v § 57 odst. 3 písm. c) tr. zák.

Z praktického hlediska vzato, dojde-li soud v rámci řízení o výkonu trestu vyhoštění k závěru, že ve vztahu k odsouzenému nevznikla překážka pro uložení trestu vyhoštění uvedená v § 57 odst. 3 písm. d) tr. zák., tj. že nehrozí nebezpečí v tomto ustanovení uvedená, de facto současně samostatně negativně hodnotí existenci důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud tedy dojde k vycestování odsouzeného v rámci výkonu trestu vyhoštění, pak nikoliv do země, v níž je reálná existence skutečností uvedených v § 12 zákona o azylu. Pokud by již po vycestování cizince došlo k udělení azylu, zpravidla azylu za účelem sloučení rodiny ale i humanitárního azylu, byla by tato skutečnost důvodem pro upuštění od výkonu zbytku trestu podle § 350h tr. ř. a následně možnosti návratu odsouzeného do České republiky.

Jak bylo uvedeno výše, institut upuštění od výkonu trestu vyhoštění byl do trestního řádu začleněn z toho důvodu, aby v případě, kdy zejména v mezidobí od právní moci rozhodnutí, jímž byl tento trest uložen do jeho faktické realizace (teoreticky však i po jeho realizaci), došlo k tak závažným okolnostem, pro které by nebylo možné vyhoštění vůbec uložit, bylo možno jeho vykonání zvrátit. Stejně jako při samotném zvažování naplnění právních podmínek uložení tohoto trestu, i v rámci zjišťování podmínek pro upuštění od něj ve vykonávacím řízení, musí tyto podmínky být již zcela naplněny. Nepostačuje, je-li ohledně splnění některých z nich dosud vedeno řízení. Opačný výklad by

doveden do absurdních důsledků znamenal, že soud je i v rámci posuzování podmínek pro uložení trestu vyhoštění nucen vyčkat ukončení azylového řízení (nebo řízení o udělení státního občanství České republiky) a odložit tak vyhlášení rozsudku obsahujícího výrok o trestu de facto na neurčito (s ohledem na poměrně široké možnosti oddalování pravomocného ukončení uvedených řízení). Ve vztahu k vykonávacímu řízení by navíc odsouzený mohl na sebe navazujícím řízením o žádosti o azyl a řízením o žádosti o udělení státního občanství České republiky (kterou lze podávat bez omezení opakovaně) zmařit či vážně ztížit průběh realizace trestu vyhoštění a ohrozit tak dosažení účelu trestu.

Uvedená argumentace je podporována také právním názorem Nejvyššího soudu, vyjádřeným v jeho usnesení ze dne 26. 6. 2001, sp. zn. [11 Tcu 26/2001](#), podle něhož zahájení řízení o udělení azylu osobě, která má být vydána do ciziny, nebrání příslušnému soudu, aby rozhodl o přípustnosti vydání, neboť je plně v kompetenci soudu, aby v rámci extradičního řízení posoudil, zda zde nejsou žádné právní překážky bránící vydání osoby, která se v jiném (správním) řízení domáhá právního postavení azylanta ve smyslu zákona o azylu. Při srovnání těchto dvou institutů je si však třeba uvědomit, že soud rozhoduje pouze o přípustnosti vydání do ciziny, samotné rozhodnutí o povolení vydání činí pak v dalším řízení správní orgán – ministr spravedlnosti, který může k probíhajícímu řízení o azylu náležitě přihlídnout. Navíc Česká republika je při rozhodování o vydání do ciziny v jiné situaci tím, že je zpravidla vázána extradiční smlouvou v tom smyslu, že v případě splnění podmínek smlouvy je povinna vyžadovanou osobu vydat.

Právní názor vyslovený zde Nejvyšším soudem však neznamená, že pro řízení o výkonu trestu vyhoštění je skutečnost, že současně je správním orgánem vedeno řízení o udělení azylu, zcela bez významu. V praxi by patrně bylo vhodné, aby soud jako jeden z podkladů pro posouzení podmínek postupu podle § 350h tr. ř. zajistil a využil materiály opatřené v rámci řízení o udělení azylu.

Pokud jde o otázku, zda zahájení řízení o udělení azylu má z hlediska důvodů vazby vliv na rozhodování o vyhošťovací vazbě (§ 350c tr. ř.), platí následující:

Důvody, pro které lze v rámci řízení o výkonu trestu vyhoštění vzít odsouzeného do vyhošťovací vazby, jsou upraveny v § 350c odst. 1 tr. ř. (k rozhodování o vyhošťovací vazbě viz též § 78 vnitřního a kancelářského řádu pro okresní, krajské a vrchní soudy). Podle něj, hrozí-li obava, že odsouzený se bude skrývat nebo jinak mařit výkon trestu vyhoštění, může předseda senátu rozhodnout o vzetí odsouzeného do vyhošťovací vazby, nerozhodne-li o jejím nahrazení zárukou, slibem nebo peněžitou zárukou. Jedná se tak v podstatě o důvod jediný, jímž je hrozba, že odsouzený bude výkon trestu mařit, a to zejména skrýváním se, ale i jiným v úvahu přicházejícím způsobem.

Logickou interpretací uvedeného ustanovení pak nelze než dojít k závěru, že samotným zahájením řízení o udělení azylu bez dalšího shora uvedený důvod vazby naplněn není. Opačný výklad, podle něhož by příslušné úkony odsouzeného vedoucí k zahájení azylového řízení měly být současně v trestním řízení hodnoceny jako snaha o maření výkonu rozhodnutí podle § 350c odst. 1 tr. ř., není udržitelný. Pokud odsouzený takto realizuje zákonem mu přiznané právo iniciovat řízení před určitým orgánem veřejné správy, nelze předmětné jednání kvalifikovat jako maření činnosti orgánu vedoucího jiné řízení. Není však vyloučeno, že ke zjištění konkrétních skutečností nasvědčujících obavě, že odsouzený se bude skrývat nebo jinak mařit výkon trestu vyhoštění, dojde i v souvislosti s probíhajícím azylovým řízením.

Na druhé straně nelze přisvědčit ani názoru, podle kterého by probíhající řízení podle zákona o azylu bylo samo o sobě důvodem vylučujícím vzetí odsouzeného do vyhošťovací vazby. Tato skutečnost může být v některých případech okolností, kterou by soud měl vzít v úvahu v rámci zvažování přítomnosti vazebních důvodů. Zejména za situace, kdy je odsouzený v průběhu řízení podle zákona o azylu ubytován v azylovém zařízení uvedeném v § 79 a násl. zákona o azylu, tj. v přijímacím

středisku či pobytovém středisku (nad rámec uvedeného je vhodné podotknout, že zpravidla by měl být v rámci zvažování důvodů vyhošťovací vazby jako významná okolnost brán v úvahu fakt, že odsouzený se nachází v zařízení pro zajištění cizinců podle § 130 a násl. zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Dojde-li pak soud, po zhodnocení všech v úvahu přicházejících okolností, k závěru o naplnění důvodů vyhošťovací vazby, nemůže rozhodnout tak, že vazba je dostatečně nahrazena pobytem odsouzeného v jednom ze shora citovaných zařízení. Podle § 350c odst. 1 tr. ř. totiž může být vyhošťovací vazba nahrazena toliko zárukou /§ 73 odst. 1 písm. a) tr. ř./, slibem /§ 73 odst. 1 písm. b) tr. ř./ nebo peněžitou zárukou (§ 73a odst. 1 tr. ř.).

Na základě všech těchto úvah dospělo trestní kolegium Nejvyššího soudu ke shora uvedenému stanovisku.